

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.
Ефективна економіка. 2024. № 2.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.38>

УДК 338:657

*Г. В. Головчак,
к. е. н., доцент кафедри обліку і аудиту,
Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8986-4048>
А. О. Музиченко,
к. е. н., доцент кафедри статистики та економічного аналізу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5442-0516>
А. М. Шysh,
к. е. н., доцент кафедри статистики та економічного аналізу,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4417-470X>*

**РОЗБУДОВА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА:
ВАЖЛИВІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ ТА
КОМПЕТЕНТНОГО АНАЛІЗУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ**

*H. Holovchak,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and
Auditing, Ivan Franko National University of Lviv
A. Muzychenko,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Statistics and
Economic Analysis, National University of Life and Environmental Sciences of
Ukraine
A. Shysh,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Statistics and
Economic Analysis, National University of Life and Environment Sciences*

**BUILDING THE FINANCIAL STABILITY OF THE ENTERPRISE: THE
IMPORTANCE OF STRATEGIC PLANNING AND COMPETENT
ACCOUNTING ANALYSIS**

У статті досліджено різні підходи, що існують у науковій літературі до визначення сутності категорії «фінансова стійкість підприємства». Розкрито зміст широкого та вузького підходів, а також, на основі узагальнення результатів аналізу, запропоновано авторське визначення фінансової стійкості підприємства, яке сформоване з урахуванням сучасних умов функціонування підприємств. Досліджено зміст поняття «стратегічне планування» та визначено його головні цілі у контексті забезпечення фінансової стійкості, а також охарактеризовано його зв'язок із якісним аналізом бухгалтерської звітності. Розкрито перелік ключових принципів формування стратегічних планів, досліджено основні завдання стратегічного планування в умовах дії кризи. Описано зв'язок стратегічного планування та антикризового управління. Визначено напрями, за якими стратегія управління фінансовою стійкістю має узгоджуватися з вимогами антикризового управління. Виявлено ключові чинники, через які процес стратегічного планування на українських підприємствах може характеризуватися недостатньою ефективністю. Аналіз впливу таких чинників дозволив встановити, що ключові проблеми, які стають на заваді ефективному стратегічному плануванню на українських підприємствах, передусім, пов'язані із недосконалістю інформаційного (облікового) забезпечення та невідповідною обробкою облікової інформації. В цьому контексті визначено головні функції бухгалтерського обліку, що відіграють ключову роль у процесі прийняття стратегічних рішень. Однією з основних функцій, з точки зору забезпечення фінансової стійкості, було визначено аналіз показників фінансової стійкості. В результаті дослідження запропоновано систему найважливіших індикаторів оцінки фінансової стійкості, надано формули розрахунку, нормативні значення та зміст цих показників.

The article examines various approaches that exist in the scientific literature to define the essence of the category "financial stability of the

enterprise". The content of broad and narrow approaches is revealed, and also, based on the generalization of the analysis results, the author's definition of the financial stability of the enterprise, formed taking into account the modern conditions of the functioning of enterprises, is proposed. The content of the concept of "strategic planning" and its main goals in the context of ensuring financial stability were studied, and its connection with the qualitative analysis of accounting was characterized. The list of key principles of forming strategic plans, as well as the main tasks of strategic planning in the context of the crisis, is revealed. The relationship between strategic planning and anti-crisis management is described. The directions in which the financial stability management strategy should be consistent with the requirements of anti-crisis management have been determined. The key factors due to which the process of strategic planning at Ukrainian enterprises can be characterized by insufficient efficiency have been identified. The analysis of such factors made it possible to state that the key problems that stand in the way of effective strategic planning at Ukrainian enterprises are primarily related to the imperfection of information (accounting) support and inappropriate processing of accounting information. In this regard, the main functions of accounting, which play a key role in the process of making strategic decisions, are defined. Analysis of financial stability indicators was defined as one of the main functions in the context of ensuring financial stability. As a result of the study, a system of the most important indicators for assessing financial stability was proposed, calculation formulas, normative values and content of these indicators were provided.

Ключові слова: фінансова стійкість, стратегічне планування, аналіз бухгалтерського обліку, власні кошти, позикові кошти, коефіцієнт фінансової автономії, бухгалтерська звітність.

Keywords: financial stability, strategic planning, accounting analysis, own funds, loan funds, coefficient of financial autonomy, accounting reporting.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Забезпечення фінансової стійкості є ключовим фактором та стратегічним завданням для підприємств, які прагнуть безперервно та ефективно функціонувати у сучасному мінливому середовищі. Водночас, багато підприємств зазнають певних труднощів у процесі забезпечення та підтримки достатнього рівня фінансової стійкості. Не в останню чергу це пов'язано із недоліками стратегічного планування, яке, в свою чергу, ґрунтується на даних аналізу бухгалтерської звітності. Відповідно, брак необхідної первинної й вторинної облікової інформації та недосконалі методики її аналізу можуть призвести до прорахунків у ході стратегічного планування. Тому актуальним постає питання оптимізації стратегічного планування фінансової стійкості, зокрема, шляхом забезпечення цього процесу належною обліковою інформацією та проведення її компетентного аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості стратегічного планування та аналізу бухгалтерської звітності у контексті забезпечення фінансової стійкості підприємств досліджено у багатьох наукових працях. Так, Ю. В. Петрук та Л. П. Артеменко розкривають теоретичні положення стратегічного планування для підприємств в умовах кризи. Дослідники сформулювали практичні поради для підприємств на прикладі аналізу фінансового стану українського пивоварного заводу [1]. Ю. В. Шушкова та Є. І. Парфенюк дослідили аспекти зміцнення та посилення фінансової стійкості підприємств, акцентуючи на потребі адаптуватися до кризових умов функціонування. Мета їх роботи полягала у визначенні стратегічних пріоритетів та шляхів забезпечення фінансової стійкості в умовах нестабільності. Також у роботі розкрито складові стратегії посилення фінансової стійкості, тактичні заходи для її реалізації, фактори впливу на фінансову стійкість та, власне, стратегічні пріоритети [2]. А. М. Шиш присвятив своє дослідження наданню характеристиці якісної оцінки фінансової стійкості. Дослідник наголосив на важливості належного

інформаційного забезпечення при проведення такої оцінки, зокрема, визначення системи показників та структури звітів [3]. І. В. Нагорна та О. О. Степанчук запропонували методику стратегічного аналізу фінансової стійкості, розкриваючи важливість використання різних методів і прийомів, у тому числі, ряду видів аналізу (дискримінантного, факторного, регресійного, порівняльного, експертних оцінок, SWOT-аналізу та ін.). Дослідники наголошують, що вибір методів залежить від цілей дослідження – ситуаційний аналіз, прогнозування, стратегічне планування тощо [4]. О. Неізнана, А. Григорук та Л. Литвин вивчили існуючі методики підтримки фінансової стійкості, що застосовуються на макрорівні в умовах, які склалися для України після повномасштабного вторгнення. Важливість забезпечення фінансової стійкості дослідники вбачають у тому, що саме її стан показує ефективність роботи фінансового сектору держави, зокрема, у сфері амортизації потрясінь, що постали в умовах війни [5].

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета дослідження полягає в узагальненні теоретичних аспектів стратегічного планування та аналізу бухгалтерської звітності у контексті забезпечення фінансової стійкості підприємств на основі системи індикаторів її оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі можна зустріти чимало підходів до визначення поняття «фінансова стійкість підприємства». У широкому розумінні фінансова стійкість являє собою такий стан системи, коли вона здатна підтримувати свої основні якості у динамічному середовищі, а також її можливості протистояти несприятливим впливам та повертатися до стабільного функціонування після потрясінь [6]. Середовище функціонування сучасних підприємств характеризується посиленням конкурентної боротьби, загостренням кризових явищ та швидкими змінами умов ведення господарської діяльності. Отже, в цьому контексті фінансова стійкість постає як здатність підприємств вести діяльність та адаптуватися в умовах змін та під впливом негативних факторів. Для цього підприємства мають найбільш ефективно використовувати власні ресурси та зберігати відповідний

рівень самостійності й незалежності. Розглядаючи фінансову стійкість у більш вузькому тлумаченні, варто звернутися до іншого її визначення «спроможність у повному обсязі та у визначені терміни виконувати свої зобов'язання перед контрагентами, використовуючи як власні, так і залучені грошові засоби» [7]. Водночас, Ю. В. Шушкова та Є. І. Парфенюк не погоджуються з підходом, у якому показники фінансової стійкості характеризують виключно рівень захищеності залученого капіталу. Дослідники вважають, що такий підхід обмежує поняття фінансової стійкості, адже не враховує стан власного капіталу. Тому, на їх погляд, фінансова стійкість має передбачати можливість окупити вкладені у діяльність підприємства ресурси за рахунок грошових надходжень від ведення господарської діяльності, а також, отримання прибутку у розмірі, достатньому для самофінансування та незалежності суб'єкта господарювання від зовнішніх джерел фінансування активів [2]. Узагальнюючи наведені підходи, можна сформулювати наступне визначення: фінансова стійкість є таким станом підприємства, який характеризується стабільністю та незалежністю функціонування в умовах динамічного середовища, що проявляється через його здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, виконуючи свої зобов'язання та розпоряджаючись власними ресурсами, а також отримувати прибуток для забезпечення самофінансування. Подальша оцінка фінансової стійкості потребує визначення належної системи показників, яка може варіюватися залежно від стратегічних цілей та особливостей діяльності конкретного підприємства.

Збереження фінансової стійкості підприємства є визначальним критерієм для прийняття ґрунтовних стратегічних рішень та здійснення стратегічного планування. Вкрай важливою у цьому контексті постає задача забезпечення її належної оцінки, що реалізується завдяки компетентному аналізу бухгалтерської звітності. Остання є одним з основних джерел найважливішої інформації, аналіз якої дозволяє визначити тенденції розвитку підприємства та сформулювати відповідну стратегію. Це, в свою чергу, актуалізує питання вдосконалення методики оцінки фінансової стійкості

включно з визначенням системи показників та інших складових інформаційного забезпечення [8].

З огляду на вищевикладене, можна зробити висновок, що відповідне стратегічне планування, яке ґрунтується на компетентному аналізі бухгалтерської звітності, відіграє першочергову роль у забезпеченні фінансової стійкості підприємства в довгостроковій перспективі. Стратегічне планування у найбільш загальному розумінні передбачає складання певного плану дій для досягнення глобальної мети діяльності підприємства. Глобальна мета може різнитися залежно від конкретного підприємства, етапу його функціонування та умов навколишнього середовища. Це може бути максимізація прибутку, забезпечення сталого розвитку або виживання, що набуває особливої актуальності в часи панування значних кризових явищ. Ю. В. Шушкова та Є. І. Парфенюк визначають основну мету стратегічного планування як зміцнення фінансової стійкості шляхом належного використання наявного потенціалу підприємства [2].

До ключових принципів формування стратегічних планів можна віднести: ієрархічність, соціальну спрямованість, ранжування та пріоритетність завдань, альтернативність та економічну ефективність. З огляду на умови функціонування українських підприємств, які постійно перебувають під впливом різноманітних кризових явищ (фінансові кризи, пандемія COVID-19, широкомасштабне вторгнення Росії – на макрорівні, а також різноманітні кризи на рівні самого підприємства), в окремих дослідженнях вказано на необхідність поєднання стратегічного планування із антикризовим управлінням. Так, Ю. В. Петрук та Л. П. Артеменко визначають основні завдання стратегічного планування в умовах панування кризи: визначення причин та потенційних наслідків кризи; моніторинг внутрішнього та зовнішнього стану підприємства; утворення резервів фінансових ресурсів на потреби підприємства у випадку реалізації непередбачуваних ситуацій; диверсифікація діяльності підприємства; оптимізація інвестиційної політики [1]. Ю. В. Шушкова та Є. І. Парфенюк

наголошують, що стратегія управління фінансовою стійкістю має узгоджуватися з вимогами антикризового управління за наступними напрямками: оптимізація обороту обігових коштів підприємства та раціоналізація складу джерел їх фінансування; вчасне оновлення та ефективність використання необоротних активів; ефективне розширення обсягу активів з метою їх спрямування на розвиток підприємства; належний рівень самофінансування; залучення позикових коштів відповідно до конкретних потреб суб'єкта господарювання [2].

Стратегічне планування, яке передбачає підтримку та зміцнення фінансової стійкості, має бути спрямоване на створення таких умов, у яких підприємство може здійснювати ефективну діяльність, розвиватися, мати достатній обсяг фінансових коштів та відповідні рівні ліквідності й платоспроможності, протистояти негативним впливам зовнішнього середовища та ймовірним ризикам. Водночас, на українських підприємствах процес стратегічного планування може характеризуватися недостатньою ефективністю через вплив таких чинників: відсутність доступу до потрібної у процесі стратегічного планування інформації; покладання на основний план за відсутності альтернативних; невикористання науково-методичних засобів; недосконалий поточний аналіз розроблених планів та ігнорування потреб їхнього корегування; невідповідна система мотивації; брак фінансового, організаційного та ін. видів забезпечення стратегічних планів [2].

Таким чином, основні проблеми, що заважають стратегічному плануванню на українських підприємствах бути максимально ефективним, здебільшого пов'язані із недосконалістю інформаційного (облікового) забезпечення та невідповідною обробкою облікової інформації. Облікова інформація генерується під час ведення бухгалтерського обліку, і це поняття є вужчим за термін «облікове забезпечення», що містить процес підготовки та формування облікової інформації в цілому, включно із забезпеченням якості та достатності такої інформації [8].

В свою чергу, належне ведення бухгалтерського обліку та компетентний

аналіз облікової інформації може суттєво вплинути на покращення процесу стратегічного планування, зокрема, у контексті забезпечення фінансової стійкості. Так М. В. Кузуб та О. О. Карпенко визначають наступні функції бухгалтерського обліку, що відіграють ключову роль у процесі прийняття стратегічних рішень.

1. *Підготовка фінансової звітності* (баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів тощо). Фінансова звітність є достовірним джерелом об'єктивної інформації про поточний стан підприємства, аналіз якої дозволяє виявляти тенденції та робити прогнози на майбутнє, визначати ризики й можливості та, зрештою, приймати виважені управлінські рішення.

2. *Аналіз фінансових індикаторів* (горизонтальний, вертикальний, коефіцієнтний що) проводиться для виявлення тенденцій та закономірностей, сильних та слабких сторін діяльності, аспектів, на які варто звернути особливу увагу.

3. *Прогнозування* – аналіз ретроспективних даних дозволяє передбачати майбутні тенденції, зокрема, стосовно доходів та витрат, що особливо важливо у ході стратегічного планування для розуміння можливостей та недоліків у діяльності.

4. *Обчислення собівартості товарів та послуг* – визначення собівартості дозволяє оптимізувати стратегічні рішення у сфері цінової політики, а також визначити ймовірні шляхи зниження витрат.

5. *Управління витратами* – бухгалтерська інформації дозволяє проводити аналіз витрат, що надає підґрунтя для їхньої оптимізації.

6. *Оцінка зроблених інвестицій* – інформація, яка міститься у бухгалтерському обліку, дозволяє проводити аналіз рентабельності інвестицій та визначати потенціал інвестиційних проектів [9].

Однією з найбільш важливих функцій бухгалтерського обліку у контексті забезпечення фінансової стійкості є аналіз її основних показників. Його результати надають інформацію про минулий та поточний стан підприємства,

дозволяють виявити його сильні та слабкі сторони, уможливлюють прогнозування та, зрештою, відіграють важливу роль у прийнятті стратегічних рішень. У літературі існує чимало підходів до визначення основних показників фінансової стійкості, які узагальнено у таблиці 1.

Таблиця 1. Показники оцінки фінансової стійкості

Показники	Джерела						Підсумок
	[10, с.204]	[11, с. 104-]	[12, с. 17]	[13, с. 94-97]	[14, с. 57-58]	[15, с. 22]	
Коефіцієнт фінансової автономії	+	+	+	+	+	+	6
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	+						1
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		+	+	+			3
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів				+			1
Коефіцієнт структури позикового капіталу				+			1
Коефіцієнт фінансового левериджу			+	+			2
Коефіцієнт забезпечення власними засобами				+	+	+	3
Співвідношення дебіторської заборгованості до кредиторської	+	+			+	+	4
Співвідношення власних коштів до позикових		+		+		+	3
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел					+	+	2
Коефіцієнт довгострокової фінансової незалежності					+	+	2
Коефіцієнт поточної заборгованості					+	+	2

Джерело: створено авторами на основі аналізу [10–15].

Проведений аналіз дав можливість виявити, які показники дослідники використовують для аналізу фінансової стійкості найчастіше (коефіцієнт фінансової автономії, коефіцієнт маневреності власного капіталу, коефіцієнт концентрації позикового капіталу, коефіцієнт фінансового левериджу, відношення дебіторської заборгованості до кредиторської, відношення власних коштів до позикових). До визначеного переліку варто також додати коефіцієнт маневреності власного капіталу, адже цей показник надає важливу інформацію щодо того, яка частка власного оборотного капіталу може бути використана для фінансування оборотних активів, а яка – необоротних. Формули розрахунку, нормативні значення та сутність цих показників представлено у таблиці 2.

Таблиця 2. Зміст, розрахунок та нормативні значення показників оцінки фінансової стійкості

Показники	Нормативне значення / тенденція	Сутність та методика розрахунку
Коефіцієнт фінансової автономії	$> 0,5$	Обчислюється як відношення власного капіталу до підсумку балансу. Зростання цього показника свідчить про збільшення фінансової стійкості, стабільності та незалежності підприємства від позикових коштів
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0 , збільшення	Обчислюється як відношення власних оборотних активів до власного капіталу. Демонструє, яка частина власного оборотного капіталу використовується для фінансування поточної діяльності, а яка – капіталізована.
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	$< 0,5$	Обчислюється як відношення позикових коштів до підсумку балансу. демонструє, яку частину в балансі підприємства становить позиковий капітал.
Коефіцієнт фінансового левериджу	$\leq 0,5$, критичне – 1	Обчислюється як відношення позикових коштів до власного капіталу. Збільшення значення цього показника свідчить про зниження фінансової стійкості та навпаки.
Відношення дебіторської заборгованості до кредиторської	>1	Являє собою відношення дебіторської заборгованості до кредиторської. Показує ступінь перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською.
Відношення власних коштів до позикових (коефіцієнт фінансової стійкості)	зростання	Обчислюється як відношення власного капіталу до позикових коштів. Відображає співвідношення між власним капіталом і залученими коштами. Зменшення показника в динаміці свідчить про посилення залежності підприємства від кредиторів. Також характеризує здатність підприємства залучати зовнішні джерела фінансування

Джерело: створено авторами на основі аналізу [10–15].

Запропонований перелік показників для аналізу фінансової стійкості містить основні з них, проте він не є вичерпним. Залежно від глобальної мети стратегічного планування, цей перелік може бути розширений або звужений та включати лише ті індикатори, що цікавлять менеджерів підприємства з огляду на досягнення цієї мети.

Висновки та перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Фінансова стійкість є ключовим фактором успішного функціонування підприємств, особливо в умовах кризи та нестабільності. Суттєвий вплив на забезпечення фінансової стійкості підприємств здійснює якість стратегічного

планування, яке, в свою чергу, залежить від належного аналізу бухгалтерської звітності. Водночас, аналіз бухгалтерської звітності може бути ускладнений такими чинниками, як брак інформації та недосконалість методик її опрацювання.

Проведене дослідження дозволило узагальнити теоретичні аспекти стратегічного планування та аналізу бухгалтерського обліку у контексті забезпечення фінансової стійкості підприємств. Аналіз наукових підходів дозволив запропонувати систему індикаторів оцінки фінансової стійкості підприємств, що може підвищити якість фінансового аналізу та забезпечити управління ґрунтовною інформацією для прийняття стратегічних рішень. Подальші дослідження варто присвятити розкриттю способів застосування інформації, отриманої в результаті проведення аналізу бухгалтерської звітності, у ході складання стратегічного плану із забезпечення фінансової стійкості.

Література

1. Петрук Ю. В., Артеменко Л. П. Особливості стратегічного планування підприємства в умовах кризи. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 22. С. 72–78. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5651.22.2022.260143> (дата звернення: 30.01.2024).
2. Шушкова Ю. В., Парфенюк Є. І. Стратегічні орієнтири та засоби зміцнення фінансової стійкості підприємств в умовах нестабільності. *Академічні візії*. 2023. № 24. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8424502> (дата звернення: 30.01.2024).
3. Шиш А. М. (2023). Роль бухгалтерського обліку у фінансовій стійкості підприємства: стратегічне планування та аналіз фінансових показників. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2023. № 1. URL: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/6/5> (дата звернення: 30.01.2024).

4. Нагорна І. В., Степанчук О. О. Стратегічний аналіз фінансової стійкості підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.80> (дата звернення: 30.01.2024).

5. Неізнана О., Григорук А., Литвин, Л. Сучасні інструменти підтримки фінансової стійкості України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62> (дата звернення: 30.01.2024).

6. Левкович О. В., Калашнікова Ю. М. Фінансова стійкість як передумова інноваційного розвитку підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 4. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.76> (дата звернення: 30.01.2024).

7. Ковальчук Н. О., Руснак, Т. В. Фінансова стійкість вітчизняних підприємств як передумова їх стабільного функціонування. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. № 11. С. 368–371. URL: <http://www.global-national.in.ua/archive/11-2016/78.pdf> (дата звернення: 30.01.2024).

8. Мохненко А. С. Облікове забезпечення оцінки фінансової стійкості підприємства. *Актуальні питання економічного розвитку в сучасних умовах* : збірник наукових праць за матеріалами V Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Херсон, 26-27 березня 2020 р. Херсон : Книжкове вид-во ФОП Вишемирський В. С., 2020 С. 341–343. URL: <http://surl.li/qcoqh> (дата звернення: 30.01.2024).

9. Кузуб М. В., Карпенко О. О. Роль бухгалтерського обліку у прийнятті стратегічних рішень. *Фінансове та інформаційно-аналітичне забезпечення безпеки бізнесу в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 22–23 листопада 2023 р. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 97–100. URL: https://dspace.ksaeu.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/8955/Tezy_22-23_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=97 (дата звернення: 30.01.2024).

10. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т. С. Клебанова та ін. ; за ред. О.В. Мозенкова. Харків : Видавничий дім «ІНЖЕК», 2003. 272 с.
11. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручник. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. 824 с.
12. Азарова А. О., Рузакова О. В. Математичні моделі та методи оцінювання фінансового стану підприємства : монографія. Вінниця : ВНТУ, 2010. 172 с.
13. Білошкурський М. В. Методологія оцінки ефективності господарської діяльності в антикризовому управлінні підприємствами : монографія. Умань : Видавець «Сочінський», 2010. 180 с.
14. Берест М. М. Формування системи показників моніторингу розвитку кризових явищ на підприємстві. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2014. № 45. С. 54–59. URL: <http://surl.li/qcorc> (дата звернення: 30.01.2024).
15. Раєвська О. В., Горохова О. І. Формування індикативних значень показників розпізнавання класу кризи промислових підприємств. *Бізнес-Інформ*. 2011. № 7 (2). С. 21–23. URL: <http://surl.li/qcorg> (дата звернення: 30.01.2024).

References

1. Petruk, Yu. V. and Artemenko, L. P. (2022), “Peculiarities of strategic planning of an enterprise in crisis conditions”, *Economic Bulletin of National Technical University of Ukraine "Kyiv Polytechnical Institute"*, vol. 22, pp. 72–78. <https://doi.org/10.20535/2307-5651.22.2022.260143>
2. Shushkova, Yu. V. and Parfeniuk, Ye. I. (2023), “Strategic orientations and means of strengthening the financial stability of enterprises in conditions of instability”, *Academic Visions*, vol. 24. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8424502>
3. Shysh, A. M. (2023), “The role of accounting in the financial stability of the enterprise: strategic planning and analysis of financial indicators”,

Achievements of the economy: prospects and innovations, [Online], vol. 1, available at: <https://econp.com.ua/index.php/journal/article/view/6/5> (Accessed 30 Jan 2024).

4. Nahorna, I. V. and Stepanchuk, O. O. (2020), “Strategic analysis of the financial stability of the enterprise”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 11. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.11.80>

5. Nieizviestna, O. Hryhoruk, A. and Lytvyn, L. (2022), “Modern tools for supporting the financial stability of Ukraine in the conditions of martial law”, *Economy and Society*, vol. 39. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-62>

6. Levkovych, O. V. and Kalashnikova, Yu. M. (2021), “Financial stability as a prerequisite for innovative development of the enterprise”, *Efektivna ekonomika*, [Online], vol. 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.4.76>

7. Kovalchuk, N. O. and Rusnak, T. V. (2016), “Financial stability of domestic enterprises as a prerequisite for their stable functioning”, *Global and National Problems of Economy*, [Online], vol. 11, available at: <http://www.global-national.in.ua/archive/11-2016/78.pdf> (Accessed 30 Jan 2024).

8. Mokhnenko, A. S. (2020), “Accounting for the assessment of the financial stability of the enterprise”, *Aktualni pytannia ekonomichnoho rozvytku v suchasnykh umovakh. V Useukrainska naukovo-praktychna konferentsiia* [Current issues of economic development in modern conditions. V All-Ukrainian Scientific and Practical Conference], knyzhkove vyd-vo FOP Vyshemyrskyj V.S., Kherson, Ukraine, pp. 341–343, available at: <http://surl.li/qcoqh> (Accessed 30 Jan 2024).

9. Kuzub, M. V. and Karpenko, O. O. (2023), “The role of accounting in making strategic decisions”, *Finansove ta informatsijno-analitychne zabezpechennia bezpeky biznesu v umovakh voiennoi ekonomiky ta povoiennoho vidnovlennia. XII Mizhnar. nauk.-prakt. konf.* [Financial and informational and analytical support of business security in the conditions of the war economy and post-war recovery. XII International science and practice conf.], O. M. Beketov Kharkiv National University of Urban Economy, Kharkiv, Ukraine, pp. 97–100, available at:

https://dspace.ksaeu.kherson.ua/bitstream/handle/123456789/8955/Tezy_22-23_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y#page=97 (Accessed 30 Jan 2024).

10. Klebanova, T. S. Bondar, O. M. Mozenkov, O. V. Raievniewa, O. V. and Dubrovina, N. A. (2003), *Bankrutstvo i sanatsiia pidpriemstva: teoriia i praktyka kryzovoho upravlinnia* [Bankruptcy and reorganization of the enterprise: theory and practice of crisis management], Vydavnychij dim «INZhEK», Kharkiv, Ukraine.

11. Lihonenko, L. O. (2005), *Antykryzove upravlinnia pidpriemstvom* [Anti-crisis management of the enterprise], Kyiv National University of Trade and Economy, Kyiv, Ukraine.

12. Azarova, A. O. and Ruzakova, O. V. (2010), *Matematychni modeli ta metody otsiniuvannia finansovoho stanu pidpriemstva* [Mathematical models and methods of assessing the financial condition of the enterprise], VNTU, Vinnytsia, Ukraine.

13. Biloshkurskyj, M. V. (2010), *Metodolohiia otsinky efektyvnosti hospodars'koi diial'nosti v antykryzovomu upravlinni pidpriemstvamy* [Methodology for assessing the efficiency of economic activity in the anti-crisis management of the enterprise], Vydavets «Sochinskyj», Uman, Ukraine.

14. Berest, M. M. (2014), “Formation of a system of indicators for monitoring the development of crisis phenomena at the enterprise”, *The bulletin of transport and industry economics*, [Online], vol. 45, pp. 54–59, available at: <http://surl.li/qcorc> (Accessed 30 Jan 2024).

15. Raievniewa, O. V. and Horokhova, O. I. (2011), “Formation of indicative values of indicators for recognizing the crisis class of industrial enterprises”, *Business Inform*, [Online], vol. 7 (2), pp. 21–23, available at: <http://surl.li/qcorg> (Accessed 30 Jan 2024).

Стаття надійшла до редакції 06.02.2024 р.